

Artikel

De Antwerpse Zes - Volstrekt eigenzinnig, maar toch gelijkgestemd

Veertig jaar geleden reden ze met een rammelende bestelwagen vol eigen ontwerpen naar Londen, vandaag wijdt het MoMu in Antwerpen een overzichtstentoonstelling aan het onwaarschijnlijke parcours van de Antwerpse Zes: Ann Demeulemeester, Dirk Bikkembergs, Walter Van Beirendonck, Dries Van Noten, Dirk Van Saene en Marina Yee.

Het is een zeldzaam fenomeen, maar af en toe staan de planeten gunstig voor de doorbraak van een groep artistieke outsiders: volstrekt eigenzinnig, maar toch gelijkgestemd versterken ze elkaar. Terwijl een perfecte storm hen de wind in de zeilen geeft, is decennia later de deining nog voelbaar.

Dries Van Noten, *Spring/Summer*, 2014

© foto: Tommy Ton

Net als bij Andy Warhols Factory of de Franse nouvelle vague opereerden de Antwerpse Zes vanuit de marge, terwijl de modewereld in de jaren tachtig nog strak geregisseerd werd door Parijse haute-couturehuizen. Een eensgezinde artistieke missie zoals bij de Bloomsbury Group of CoBrA hadden de Zes dan weer niet: hun tegenstellingen stuwden hen voort. En zoals bij elk collectief dat uit onverwachte hoek de mainstream haalt, is de succesformule niet reproduceerbaar. Al meent de pers nu en dan in een nieuwe generatie alumni van de Antwerpse modeacademie de opvolgers van de Zes te ontwaren, de bliksem is nooit een tweede keer ingeslagen.

Ann Demeulemeester, *Spring/Summer*, 1984

© foto: Patrick Robyn

GUERRILLA

Reden te meer voor het MoMu om terug te kijken op veertig jaar Antwerpse Zes. Het verhaal van hun ontdekking in 1986 is inmiddels uitgegroeid tot echte fashion folklore. Dirk Bikkembergs (1959), Walter Van Beirendonck (1957), Dries Van Noten (1958), Dirk Van Saene (1959) en Marina Yee (1958-2025), allen afgestudeerd aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten in Antwerpen en vooralsnog onbekenden voor de modewereld, rijden met een gehuurd busje naar Londen. Ze presenteren er hun creaties op de British Designer Show,

een modebeurs en vroege voorloper van de London Fashion Week. Ann Demeulemeester (1959) is hoogzwanger en blijft thuis, maar stuurt haar collectie zonnebrillen mee.

Op de eerste beursdag kijkt niemand naar de Antwerpenaren om. Terwijl de grote namen op de benedenverdieping staan, zit de stand van de Zes op de bovenste verdieping verscholen, omringd door bruidsmode. Tijd voor een guerillamanoeuvre: met handgeschreven flyers lokken de ontwerpers de volgende dag de beurgangers naar boven. Een eerste bestelling volgt die dag nog, voor het modegrootwarenhuis Barneys. Bergdorf en Liberty London willen de Belgische mode eveneens in hun rekken, en plots vult de ruimte zich met journalisten. Die struikelen over de moeilijke namen en dopen hun ontdekking simpelweg the Antwerp Six.

“Wat zit er in het Antwerpse kraantjeswater?”, zou een Amerikaanse journalist zich volgens modeondernemer en MoMu-gastcurator Geert Bruloot afgevraagd hebben. Bruloot verkocht als oprichter van schoenenzaak Coccodrillo als eerste de schoenen van Dirk Bikkembergs en Martin Margiela. Hij zag het potentieel van de Zes in en overtuigde hen om samen naar Londen te trekken. Maar het hoe en waarom van het grote succes bleef ook voor hem moeilijk te verklaren. “Ik denk dat het met de politieke context van de jaren 80 te maken heeft”, zei hij er later over. “De wereld veranderde aan een snel tempo en er ontstond een wereldwijde gemeenschap, waardoor ook een minilandje een grote speler kon worden.”

Marina Yee, *Spring/Summer*, 1988

© foto: Andrew MacPherson

REBELLIE

Het is een feit: mode staat altijd midden in de wereld. Kunstenaars en ontwerpers interpreteren het hedendaagse leven en voegen er betekenis aan toe. De jaren 80 boden een vruchtbare bodem van contrasten. Enerzijds was er dat unieke moment van vroege globalisering, vóór de markt verzadigd raakte door het internet en het hyperkapitalisme. De economische bloei zorgde voor investeringen in jong talent. Om de noodlijdende Belgische textielsector te boosten lanceerde minister Willy Claes in 1981 het Textielplan. Een van de onderdelen was de Gouden Spoelwedstrijd, waarbij modestudenten een collectie moesten maken met stoffen van Belgische producenten. Meer dan eens ging één van de Zes met de hoofdprijs lopen.

Walter Van Beirendonck, *Wild and Lethal Trash*,
Spring/Summer, 1993

© foto: Ronald Stoops

Anderzijds zorgden de Koude Oorlog, de aids crisis en hoge werkloosheidsgraad voor onrust. Jongeren in Londen en New York zochten hun toevlucht in radicale subculturen als punk. Het was een manier om te ontsnappen aan de uitzichtloosheid. In deze spannende wereld van undergroundclubs ontstond een kruisbestuiving van muziek en mode. Ook de Antwerpse Zes brachten er hun nachten door, tijdens buitenlandse trips of thuis in clubs als Café d'Anvers. Ze kwamen naar buiten met compromisloze collecties, met een vrijheid die alleen echte underdogs kennen. Ze creëerden mode die veel dichter bij

het echte leven stond dan de Parijse haute couture.

DE ZES

In die jaren ontstond tussen de Antwerpse Zes een synergie. “Toen ze samen aan de Modeacademie studeerden, daagden de Zes elkaar uit”, vertelt MoMu-curator Romy Cockx. “Ann Demeulemeester was bijvoorbeeld erg gedisciplineerd en presenteerde haar creaties via de professionele foto’s van haar vriend Patrick Robyn. Dries Van Noten, die toen al voor verschillende fabrikanten werkte, had toegang tot stoffenbeurzen. En Marina Yee kon erg goed tekenen. Door hun verschillende sterktes, maar gezamenlijke passie voor mode, tilden ze elkaar op een hoger niveau.”

Slechts enkele leden van de Antwerpse Zes bouwden een internationale carrière op. Dries Van Noten, telg uit een familie van kleermakers, creëerde een iconisch modehuis, beroemd om zijn opulente prints en texturen. In 2024 verliet hij het schip. Ann Demeulemeester startte een label dat nog steeds wereldwijd bekendstaat om zijn elegante silhouetten en gotisch-romantische esthetiek. In 2013 vond ze zichzelf opnieuw uit als ontwerper van interieurs en servies. Walter Van Beirendonck is de enige van de Zes die tot vandaag eigen collecties maakt, gekenmerkt door humor, felle graphics en scherpe statements. Niet lang nadat hij afstudeerde werd hij lesgever en later hoofd van de Modeacademie.

De overige drie sloegen elk een andere weg in. Dirk Van Saene verkocht zijn surrealistisch geïnspireerde, speelse ontwerpen in zijn boetiek Beauties & Heroes. Hij weigerde het tempo en de trends van de mode-industrie te volgen, en richtte zich op keramiek en schilderkunst. Marina Yee was haar tijd ver vooruit met haar focus op upcycling. Ze verwerkte gevonden en vintage stoffen in haar eigenzinnige, intuïtieve ontwerpen. Maar ook zij kon zich niet vinden in de modewereld. Vijf jaar geleden startte ze toch nog een kleinschalig eigen label, maar eind 2025 overleed

Walter Van Beirendonck, *SILENT SECRETS*, Spring/Summer, 2013

© foto: Ronald Stoops

ze. Dirk Bikkembergs tot slot, ging van start met een schoenencollectie, ontwierp daarna mannenmode en richtte zich vanaf 2000 volledig op sportmode. Hij sloeg de brug tussen high fashion en topsport lang voordat athleisure een term was, met groot commercieel succes.

Dirk van Saene, *Spring/Summer*, 2001

© foto: Ronald Stoops

SPIEGEL

De expo in het MoMu moet, met andere woorden, het evenwicht tussen heel wat uiteenlopende verhalen en nalatenschappen bewaren. “Het collectieve verhaal vormt het startpunt en wordt gevoed met beeld- en archiefmateriaal”, zegt Romy Cockx. “Hun individuele carrières zijn uniek. Ze werden met hun medewerking verschillend, maar evenwaardig ingevuld.” MoMu-directeur Kaat Debo vult aan: “De Antwerpse Zes hebben geen stijl nagelaten, wat hen verbindt is dat ze mode gebruiken als een manier om na te denken over de tijd waarin we

leven. Daarnaast ligt hun erfenis ook bij de Modeacademie en het bredere creatieve ecosysteem in Antwerpen. Ze hebben getoond hoe belangrijk het is dat talent ruimte krijgt om te zoeken, om zich te ontwikkelen buiten de logica van onmiddellijke commerciële output. Dat blijft voor ons een van de meest waardevolle lessen.”

Helaas hebben de Antwerpse modestudenten het vandaag allerminst gemakkelijk. De modewereld is de afgelopen veertig jaar onherkenbaar veranderd. De markt is gesatureerd en het tempo is moordend. Debo: “Er is een enorme druk op

ontwerpers om onmiddellijk zichtbaar te zijn, te presteren en te leveren. Daarnaast zijn de uitdagingen vandaag uiteraard ook economisch en ecologisch van aard. Productie is complexer geworden, de marges zijn klein. Er is een steeds dringender besef dat het systeem zoals het vandaag bestaat onder druk staat.”

Voor Debo toont de expo dat de thema's uit het traject van de Zes nu misschien nog urgenter zijn dan toen. “Hun momentum kan alleen worden voortgezet als we opnieuw durven na te denken over de voorwaarden waaronder talent kan groeien: voldoende autonomie, ruimte voor auteurschap, en een breed gedragen besef dat mode méér is dan trendgevoelige consumptie. Mode is een culturele praktijk, een manier om de tijd waarin we leven te begrijpen en te verbeelden. Net daarom blijft hun verhaal, veertig jaar later, zo urgent. Het is een spiegel voor vandaag.”

Dirk Bikkembergs, *Eleven European football players* (Karoo, Zuid-Afrika), 10-17 juni 2008

© foto: Luc Williame

OPENINGSBEELD

Openingsbeeld: De Antwerpse Zes, 1986, foto: © Karel Fonteyne

TENTOONSTELLING

De Antwerpse Zes - Nog tot 17 januari 2027 - MoMu —
ModeMuseum - Antwerpen